

2η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ “ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ”

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΕΙΣΗΓΗΣΗ 1:

Πρώιμες Εκδηλώσεις και Διάγνωση

!

*Δρ Ιωάννης Σύρος
(Κέντρο Παιδιού & Εφήβου, Ελλάδα)*

*Δρ Αντώνης Βαδόλας
(Κέντρο Παιδιού & Εφήβου, Ελλάδα)*

Πρώιμες Εκδηλώσεις και Διάγνωση I

Πρώιμες Εκδηλώσεις

Μέση ηλικία διάγνωσης

**Επίδραση στα Εμπλεκόμενα άτομα (μέλη της
οικογένειας και εκτεταμένη οικογένεια)**

**Ο ρόλος της Διεπιστημονικής ομάδας
(παιδίατρος, παιδοψυχίατρος, αναπτυξιολόγος,
παιδοψυχολόγος)**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- **Ανάπτυξη της γνώσης σχετικά με τις πρώιμες εκδηλώσεις της ΔΑΦ σε διάφορους τομείς και τη μέση ηλικία που τίθεται η διάγνωσης**
- **Απόκτηση γνώσης σχετικά με την επίπτωση και τη συνολική επίδραση της διαταραχής στη λειτουργικότητα και το συναίσθημα της οικογένειας.**
- **Κατανόηση του πώς συνεργάζεται η διεπιστημονική ομάδα για να σχεδιάσει και να εφαρμόσει το θεραπευτικό πρόγραμμα.**

Η ΠΡΩΙΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ

Η έγκαιρη ανίχνευση και διάγνωση (πριν από την ηλικία των 4 ετών) και η έγκαιρη εξειδικευμένη παρέμβαση, διασφαλίζουν τη σημαντικά καλύτερη ανάπτυξη του παιδιού

Παραπομπές από:

- Παιδίατρο
 - Σχολική Νοσηλεύτρια
 - Άλλους επαγγελματίες ψυχικής υγείας
 - Γονείς σε υποψία
-
- Η ανίχνευση της ΔΑΦ είναι δύσκολη πριν από την ηλικία των 12 μηνών
 - Η διάγνωση γίνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια μετά την ηλικία 2 - 2,6 ετών

Στους 12 με 18 μήνες

Διαφορές στην προσοχή και ανταπόκριση

- ✓ Προσέχουν περισσότερο αντικείμενα παρά ανθρώπους
- ✓ Φτωχή κοινωνική προσοχή όμως προσέχουν (αντιδρούν) σε ήχους του περιβάλλοντος
- ✓ Δυσκολίες στην αποδέσμευση της οπτικής προσοχής (δυσκολεύονται να κοιτάξουν κάτι άλλο, δηλαδή να μεταφέρουν το βλέμμα τους σε κάτι άλλο από αυτό που έχουν εστιάσει)

Διαφορές στο παιχνίδι ή στις δεξιότητες του παιχιδιού

- ✓ Έλλειψη μίμησης με παιχνίδια
- ✓ Παίζει λιγότερο και χειρίζεται διαφορετικά τα παιχνίδια του

- Δυσχέρεια στις κινητικές δεξιότητες
- στερεοτυπικές συμπεριφορές
- παλινδρόμηση

Στους 18 με 24 μήνες

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- ✓ Μπορεί να μη δείχνει ενδιαφέρον για άλλα παιδιά που παίζουν ή να τα πειράζει άσχημα/άγαρμπα
- ✓ Μπορεί να κάθεται μόνο του στην κούνια φωνάζοντας δυνατά αντί να καλεί τον γονέα
- ✓ Μπορεί να μη δίνει σημασία όταν φεύγει ή επιστρέφει από τη δουλειά ο γονέας
- ✓ Μπορεί να μη δείχνει κανένα ενδιαφέρον για παιχνίδια αλληλεπίδρασης
- ✓ Μπορεί να μη σηκώνει τα χέρια του για να το πάρει ο γονέας από την κούνια ή το καρότσι

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- ✓ Όταν θέλει κάτι, συχνά καταφεύγει στην «Οδήγηση απ' το Χέρι»
 - ✓ Αγνοεί το περιβάλλον του
 - ✓ Αποφεύγει τη βλεμματική επαφή

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΑΛΛΟΚΟΤΕΣ/ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ

- ✓ Πετάρισμα με τα χέρια
- ✓ Προσήλωση στον ανεμιστήρα στο ταβάνι
- ✓ Στριφογυρίσματα, λικνίσματα
- ✓ Ευθυγράμμιση παιχνιδιών
- ✓ Μπορεί να μη δείχνει ενδιαφέρον για τα παιχνίδια, αλλά να προσκολλάται σε άλλα αντικείμενα, όπως ένα σώμα θέρμανσης
- ✓ Μπορεί να συγκεντρώνεται σε ένα κομμάτι των παιχνιδιών
- ✓ Αναβοσβήνει τα φώτα με εμμονή
- ✓ Μασάει ασυνήθιστα αντικείμενα
- ✓ «Παίζει» τα δάχτυλα μπροστά από τα μάτια
- ✓ Παρατηρεί το νερό που τρέχει από τη βρύση με τις ώρες
- ✓ Βρίσκει τρόπους να ασκείται μεγάλη πίεση στο σώμα του

ΘΕΜΑΤΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Τα παιδιά με αυτισμό εκδηλώνουν κινητικές ανωμαλίες. Μερικά μπορεί να επιδεικνύουν εξαιρετικές κινητικές ικανότητες σε ένα τομέα, ενώ σε έναν άλλο μπορεί να έχουν πρόβλημα
 - Πτωχός Συντονισμός κινήσεων
 - Ελλείμματα Λεπτής Κινητικότητας
 - Περπάτημα στα δάχτυλα
 - Έλλειμμα Αντίληψης Βάθους
 - Ακόμα και παιδιά που διαθέτουν τυπικές κινητικές δεξιότητες μπορεί να δυσκολεύονται σε δραστηριότητες, όπως τα τρίκυκλα ποδήλατα, τα αυτοκινητάκια με πεντάλ κ.λπ.
 - Είναι αδέξιο

ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- Εξαιρετική δυσκολία στο κούρεμα ή στο κόψιμο νυχιών
 - Δεν μπορεί να ανεχθεί τη ζώνη αυτοκινήτου
- Μπορεί να μην του αρέσουν νέες εμπειρίες, όπως τα κεριά γενεθλίων ή μπαλόνια
- Μπορεί να είναι σχεδόν αδύνατο να κάνει μπάνιο
- Περιστρέφει αντικείμενα κοντά στο πρόσωπό του
- Μπορεί να φαίνεται ότι δεν ακούει, ενώ άλλες στιγμές φαίνεται ν' ακούει κανονικά
- Μπορεί να δυσκολεύεται να φοράει τα κατάλληλα ρούχα για την εποχή για να βγει έξω

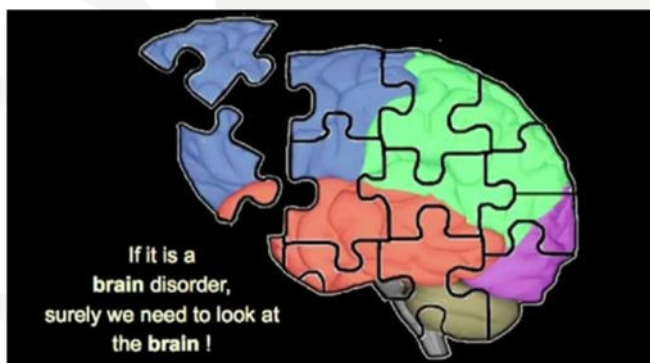

ΑΥΤΟΤΡΑΥΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ

Χτυπά το κεφάλι του
Δαγκώνεται χωρίς προφανή πόνο
Γρατζουνά το δέρμα του
Τραβά τούφες από τα μαλλιά του

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Καμία αίσθηση κινδύνου
Δεν αναγνωρίζει καταστάσεις που μπορεί να πάθει
κακό
Κανένας φόβος ύψους

Γαστρεντερικές διαταραχές

Διαταραχές ύπνου

Επιληπτικές κρίσεις

Η επίδραση της ΔΑΦ στην λειτουργικότητα και το συναίσθημα της Οικογένειας.

- ✓ Η ανατροφή ενός παιδιού με αυτισμό είναι ένα στρεσογόνο γεγονός για γονείς και οικογένειες.
- ✓ Σε σχετική μελέτη, τα $\frac{3}{4}$ των γονέων ανέφεραν ότι δεν έχουν άμεση πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, ενώ το 90% των γονέων δεν ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών τους και ένιωθαν θυμωμένοι και απογοητευμένοι, ανεπαρκείς, με συναισθήματα κατάθλιψης και μοναξιάς.
- ✓ Οι οικογένειες αναφέρουν χαμηλότερη οικογενειακή λειτουργικότητα καθώς και λιγότερη χαρά στο γάμο τους.
- ✓ Διαπιστώνονται εσωτερικευμένα συμπτώματα (κατάθλιψη, δυσκολίες προσαρμογής) σε αδέρφια παιδιών με Αυτισμό.
- ✓ Από την άλλη πλευρά, ορισμένες οικογένειες με παιδιά με ΔΑΦ δείχνουν ψυχική ανθεκτικότητα και περιγράφουν πώς αυτή η εμπειρία «τους έκανε πιο δυνατούς»

Ο ρόλος των γονέων στη πορεία και τη θεραπεία του παιδιού με ΔΑΦ

- Η συμβολή των γονέων στην αντιμετώπιση των υποκείμενων δυσκολιών του παιδιού τους είναι καθοριστική.
- Η σχέση μεταξύ παιδιού και οικογένειας χαρακτηρίζεται από μια κυκλική αιτιότητα: *«οι γονείς επηρεάζουν το παιδί, το οποίο με τη σειρά του επηρεάζει τους γονείς».*

Διεπιστημονική ομάδα

Κλινική Αξιολόγηση από διάφορες ειδικότητες (παιδίατρος, παιδοψυχίατρος, αναπτυξιολόγος, παιδοψυχολόγος, εργοθεραπευτής, λογοθεραπευτής κ.λπ.)

- ✓ Η διάγνωση ανακοινώνεται στους γονείς / φροντιστές από τον παιδοψυχίατρο ή τον αναπτυξιακό παιδίατρο.
- ✓ Η θεραπεία ξεκινά αμέσως μετά την ανακοίνωση της διάγνωσης.

Οι στόχοι θεραπείας διαμορφώνονται μετά τη λήψη όλων των πληροφοριών από τις αξιολογήσεις, σε συνεργασία με την οικογένεια.

Η θεραπεία είναι «προσαρμοσμένη» στις εξατομικευμένες ανάγκες του παιδιού και της οικογένειας.

Συνεργασία με σχολικά πλαίσια για την παροχή πληροφοριών στους δασκάλους με στόχο τη συντονισμένη θεραπευτική προσέγγιση του παιδιού.

Η υποστήριξη των εκπαιδευτικών είναι καθοριστική, καθώς:

- ✓ *Μερικές φορές για τον δάσκαλο η ψυχική υγεία θεωρείται ένα αντικείμενο που δεν αφορά το σχολείο, αλλά το γραφείο του ειδικού.*
- ✓ *Οι εκπαιδευτικοί δεν ενημερώνονται για τους (απλούς) τρόπους με τους οποίους μπορούν να υποστηρίξουν παιδιά με ΔΑΦ.*
- ✓ *Δεν είναι πολύ εξοικειωμένοι με τη μορφή συνεργασίας που απαιτείται.*

Ψυχοεκπαίδευση γονέων
..αρχίζει με την ανακοίνωση της διάγνωσης
«Αν δεν φροντίσετε τους γονείς, το παιδί βρίσκεται σε κίνδυνο..»

Ενίστε, απαραίτητες οι επισκέψεις για αξιολόγηση και θεραπεία στο σπίτι.

Ο έλεγχος της σωματικής υγείας (οργανικός έλεγχος) είναι απαραίτητος.

Διακοπή / Αντίσταση / Άλλα προβλήματα στη θεραπεία

- Διακοπή της συμβουλευτικής,
 - "Doctor Shopping",
 - Πένθος της Διάγνωσης,
- Ανάγκη επίδειξης υπομονής από τους επαγγελματίες σχετικά με τη σωστή χρονική στιγμή για την αποδοχή της διάγνωσης,
- Βομβαρδισμός οικογενειών από θεραπείες που δεν έχει αποδειχθεί ότι βοηθούν με βάση επιστημονικά δεδομένα (που οδηγεί σε αποπροσανατολισμό, ταλαιπωρία, οικονομική εξάντληση)

- Όταν οι γονείς αρνούνται τη διάγνωση
- Όταν οι γονείς δίνουν προτεραιότητα σε στόχους που δεν συνάδουν με αυτούς των θεραπειών (π.χ. οι γονείς δίνουν υπερβολική προσοχή μόνο στην απόδοση του παιδιού στο σχολείο και όχι στην κοινωνικοποίησή του)
- Γονείς με έντονη επιθυμία ελέγχου της θεραπείας
- «Παντοδύναμοι» θεραπευτές («όσο περισσότερο ωριμάζεις τόσο πιο ταπεινός γίνεσαι»)

